

Távoktatás

A „vétél” fontosabb, mint az „adás”

A digitális oktatás legfőbb kihívása nem az, hogy a tanárok milyen formában „adják le” mindenki számára elérhető, érthető, érdekes vagy akár érdekfeszítő módon a megtanulandót, hanem az, hogy személyes jelenlét nélkül hogyan tudják bevonni a tanulókat? Hogyan tudják elérni azt, hogy diákjaik rendszeresen foglalkozzanak a tanulással, érdeklődjenek, fejlődjenek – vagyis a „vétél” talán fontosabb, mint az „adás” ...

A hagyományos tantermi oktatás egyik legfőbb motiváló ereje (sajnos még mindig) a tanári értékelés és osztályzás. A jelenlegi gyakorlatot alapvetően jellemző dolgozatok (legyen az röpdolgozat vagy témazáró), szóbeli felelés, órai munka és beszédett füzetek értékelése és osztályzása a digitális térben kiesnek a tanárok kezéből. Ki kell lépni a megszokott keretektől! Kár azon siránkozni, hogy nem tudunk feleltetni és dolgozatot íratni. Valóban nem! Kár egy percet is arra szánni, hogy ennek a lehetőségét kutassuk és próbáljuk kitalálni a tanuló értékelésére. Külső erők lökését érezhetjük, hogy a szummatív, lezáró értékelés helyett a formatív, alakító kerüljön a középpontba! A mostani helyzetben nem a visszaadott tudást, a folyamat végeredményét kell értékelni, hanem magát a folyamatot. A folyamatot és a rászánt időt, az önértékelést, a személyes reflexiót, a tudatos részvételt. (ötletek alább). Szeretné-e valaki lemérni, hogy mennyire tudok biciklizni egy hónap után, ha mindenki látja, hogy naponta felülök a bringára és tekerek órákon át? A megszerzett tudás és a tanulásra fordított idő között van némi összefüggés... Értékeljük!

A régi, megszokott értékelési formák helyett azonban kinyílik egy új világ, ha bátran be merünk lépni. Ahol nem a tanár lesz az egyetlen személy, aki kézben tartja diákjai értékelését. A tanulási folyamatban játszott kulcsfontosságú tanári szerep azonban nem lesz kisebb. Sőt! Megszervezi, kitalálja, folyamatosan követi a diákok munkáját, adatokat gyűjt az egyéni haladásról, lehetőséget biztosít az önértékelésre, rendszeres visszajelzést és tanácsot ad. Saját haladását azonban a tanuló követi és értékeli. Ki látná jobban, tisztábban és realisabban, mint ő maga? Ha nem egy dolgozat néha torzító szűrője mutatja meg, hogy mennyit ért a tanulása. Ha érzi a személyes, segítő tanári figyelmet. A tanár pedig gyűjti, követi és értékeli a tudatos, rendszeres és reflektív részvételt, az elkötelezettséget. Ahhoz pedig, hogy ne lemásolt, összeollózott tartalmak szülessenek, a feladatokat jellemezze az eredetiség, személyes reflexió. Nem a tartalom visszaadása, hanem a tartalomhoz való személyes kapcsolódás leírása. Mi volt könnyű, érdekes, nehéz, mit tettél volna ebben a helyzetben, hogyan oldottad volna meg ezt a problémát, tapasztaltál-e már ehhez hasonlót? A kérdések sora végtelen. Rendszeresség. Eredetiség, személyesség, kapcsolódás.

Óriási lehetőség nyílik most arra is, hogy a 21. századi kompetenciák felé forduljunk.

- *Kreativitás*
(tanulói feladatok: online gondolattérkép létrehozása, feladatírás, ppt készítés egy-egy tananyaggal kapcsolatban, tantárgyközi kapcsolatok keresése, tesztírás, Paint használata...)
- *Kritikai gondolkodás*
(esszék, reflexiók, összehasonlítások, összefüggések keresése, szempontok szerinti értékelés, témaválasztási lehetőségek, válogatás ajánlott szakirodalmi gyűjteményből...)
- *Együttműködés és kommunikáció*
Létezik a digitális térben is. Tanár-diák között és tanulók között is. Meg kell találni a személyes kapcsolódás lehetőségét. Írásban és szóban. Az alábbi oldalak rengeteg nagyszerű lehetőséget biztosítanak.

Az UNESCO linkgyűjteménye digitális tanuláshoz az iskolabezárások idején:
<https://en.unesco.org/themes/education-emergencies/coronavirus-school-closures/solutions>

Címszavai: Szervezés és irányítás (pl. Edmodo, Google Classroom), Mobil alkalmazások, Nyitott tanfolyamok, Önálló tanulás (pl. Khan Academy, Quizlet), Olvasáskészséget fejlesztő oldalak (angolul), Együttműködést segítő élő kommunikáció (pl. Skype, Zoom), Digitális tanulási tartalmak létrehozása (pl. Thinglink).

Diákjaink ötletessége és gondolatainak gazdagsága végtelen. Személyes és támogató figyelmünk mellett engedjük őket próbálkozni, szárnyaikat nyitogatni az új utakon. Tanári kreativitásunk és az új lehetőségekre való nyitottságunk ne álljon meg az „adásnál”. Ha nincs „vétél”, bármit sugározhatunk...

Salamon Ágota
igazgatóhelyettes
Piarista Gimnázium, Vác

Göd, 2020. március 15.